TÓNLISTARSKÓLINN Á AKUREYRI

Miðtónfræði M2 - númer

Haustönn 2026
Kennari: Vilhjálmur Ingi Sigurðarson
Forkröfur: M1
Hæfniþrep
Einingafjöldi:

Áfangalýsing:

Hér læra nemendur um allt það sem þarf að nema til að ljúka við miðstig í tónfræðagreinum. Mikill tími fer í þjálfun og þá endurtekningu sem fylgir tónheyrnarnámi. Það er heyrnargreining og upprit á öllum tónbilum innan áttundar, söngur, endurtekning laglínu eftir heyrn og upprit á ca. 4-6 takta laglínu í dúr eða moll í einf. takti þar sem punkterað eða tvídeilt slag getur komið fyrir, ellegar í 6/8 með allt að þrídeildu slagi. Unnið er á sama hátt með hryndæmi þar sem rytminn er flóknari. Tóndæmi eru form-, vef- og stílgreind, notkun á öllum helstu ítölsku tónlistarorðum skoðuð og tónblær mism. raddgerða og flestra hljóðfæra og hljóðfærahópa í almennri notkun. Farið er í allar gerðir dúra og molla, kirkjutóntegundir, pentatón- og heiltóna-tónstiga, aðalendi, aðalþríhljóma og tónflutning. Ennfremur er greining takvísa og hryns út frá nótnaskrift könnuð. Nemandi þarf að skila valverkefni í áfanganum og er það í flestum tilfellum ritgerð eða vefsíða um tónlistartengt efni eða þá frumsamið lag.

Námsmarkmið:

Þekking:

Nemandi þekki hvernig dúrar og mollar kirkjutóntegundir, pentatón- og heiltóna-tónstigar og aðalþríhljóma eru skráðir og greindir. Hann þekki einnig til aðalendis og greiningar aðalþríhljóma í hljómferli, þekki hvað tónflutningur er og hvaða ritreglur gilda um hann í nótnaskrift. Hann þekki öll ítölsk tónlistarorð sem nýtast við almenna tónlistariðkun. Ennfremur þekki hann einkenni: Raddgerða, hljóðfærablæs flestra almennra hljóðfæra (og lykla sem þau eru skráð í), algengra forma, vefs og helstu stíltegunda sem heyrast í dag. Hann þekki vel til hvernig hann þjálfar sig í tónheyrninni sem hann stundar og gerir sér einnig vel grein fyrir hvernig hún styrkir hann í tónfræði og öfugt.

Leikni:

Nemandi skal hafa öðlast leikni í greina öll tónbil innan áttundar eftir heyrn og skrá þau á nótnastreng. Ennfremur í að syngja, endurtaka eftir heyrn eða upprita ca. 4-6 takta laglínu í dúr eða moll í einföldum takti þar sem punkterað eða tvídeilt slag getur komið fyrir, eða þá í 6/8 með allt að þrídeildu slagi. Hann þarf að hafa öðlast lipurð í að endurtaka eftir heyrn og upprita, hryn úr nokkurra takta melódíu þar sem slag eða hálft slag gæti verið punkterað eða synkóperað, slag tví/fjórdeilt eða þá sexdeilt í samsettum takti. Og jafnframt í að lesa samsvarandi hryn beint af blaði. Hann þarf að hafa öðlast færni í að formgreina tóndæmi og staðsetja þau í stíltegundir, greina gerð tónvefs, tengja viðeigandi ítölsk orð við tónferli, og að þekkja tón sem flestra raddgerða, hljóðfæra og hljóðfærahópa í almennri notkun. Og skrifa rétt upp og greina eftir heyrn allar gerðir dúra og molla, kirkjutóntegundir, pentatón- og heiltóna-tónstiga. Auk þess hafa öðlast færni í að skrifa upp aðalþríhljóma og greina þá á blaði, geta tónflutt lög með réttum skrifmáta, og heyrnargreint og skráð aðalendi.

Hæfni:

Nemandi skal geta hagnýtt þá almennu þekkingu og leikni sem hann hefur aflað sér til að geta sinnt tónlistariðkun þar sem sú þekking og leikni sem upp er talin hér að ofan nýtist honum. Hér átt við sem flestar tegundir tónlistar þar sem ekki er einblínt á eina tegund tónlistar í náminu. Einnig telst nemandi nú hæfur og í rauninni vel undirbúinn til að hefja nám í hljómfræði.

TÓNLISTARSKÓLINN Á AKUREYRI

Námsgögn:

Nótnaskrifbækur, vinnublöð sem nemandi fær í tímum

Námsmatsþáttur	Lýsing námsmatsþáttar	Vægi
Vinnubók og skrifleg tónheyrnarverkefni		40%
Valverkefni		40%
Hrynlestur		10%
Sönglestur		10%

Námsáætlun:

Vikur	**Viðfangsefni**	**Verkefni**
1. vika (7. – 11. sept 2026)	Nám og námsefni vetrarins kynnt og skipulag þess. Farið yfir nauðsynleg námsgögn vetrarins. Upprifjun efnis úr M1	
2. vika (14. – 18. sept 2026)	Frekari upprifjun á efni úr M1 áfanganum. Farið m.a. yfir aðferðir við að þekkja og skrá formerki í öllum dúrum, hreinum mollum og kirkjutóntegundum.	
3. vika (21. – 25. sept 2026)	Farið í skrifleg atriði eins og greiningu taktvísa og hryns út frá nótnaskrift. Einnig sungið og hrynlesið og tóndæmi upprituð eftir heyrn.	
4. vika (28. sept – 2. okt. 2026)	Þríhljómar skoðaðir og mismunangi bygging þeirra og greining. Aðalþríhljómar kannaðir og greindir í hljómferli. Aðalendir sömuleiðis. Einnig farið vel í söng laga í molltóntegund.	
5. vika (5. – 9. okt 2026)	Hlustun og greining á ýmsum tóndæmum tengdum ákveðnum stílskeiðum. Í rytma eru synkópur eru skoðaðar vel, hvernig ber að greina þær og spila. Viðfangsefni valverkefna kynnt	Skil á valverkefni
6. vika (12. – 16. okt 2026)	Hlustun og greining á ýmsum tóndæmum tengdum ákveðnum stílskeiðum. Fjallað stuttlega um íslenska tónlist með samstígum 5undum og stöðu Jóns Leifs í íslenskri tónlistarsögu. Viðfangsefni valverkefna kynnt áfram og útskýrð ýmis vinnuferli við að vinna þau.	
7. vika (19. – 23. okt. 2026)	Farið í örstuttu máli yfir allra helstu stíltegundir dægurtónlistarsögunnar. Tóndæmi leikin og rakin til þeirra	
8. vika (26. – 30 okt. 2026)	Farið í notkun og merkingu ítalskra tónlistarorða fyrir miðstig. Einnig eru mismunandi raddgerðum gerð skil. Minnt á skil valverkefnis og rætt um hvað einkenni gott valverkefni.	
9. vika (2. – 6. nóv. 2026)	Tónheyrn í forgrunni einkum hrynlestur, hrynupprit og laghrynur endurtekinn eftir heyrn. Tónstigar ritaðir upp og tónbil greind á blaði og eftir heyrn.	
10. vika (9. – 13. nóv. 2026)	Tónheyrn í forgrunni einkum söngur, lagupprit og laglína endurtekin eftir heyrn. Aðalþríhljómar kannaðir og greindir í hljómferli.	

TÓNLISTARSKÓLINN Á AKUREYRI

11. vika (16. – 20. nóv 2026)	Farið í flest þeirra atriða sem koma fram í áfangalýsingunni, stuttlega í hvert og verkefni leyst þar að lútandi.	
12. vika (23. – 27. nóv 2026)	Farið í flest þeirra atriða sem koma fram í áfangalýsingunni, stuttlega í hvert og verkefni leyst þar að lútandi. Hljómgerðir þríhljóma rifjaðar upp, bygging þeirra blær og skráning.	
13. vika (30. nóv. – 4. des 2026)	Farið í flest þeirra atriða sem koma fram í áfangalýsingunni, stuttlega í hvert og verkefni leyst þar að lútandi.	
14. vika (7. – 11. des 2026)	Rætt um hvernig semja má sannfærandi hryndæmi. Söngur og hrynlestur iðkaður og laglína og laghrynur endurtekinn eftir heyrn. Hlustað á þau lög sem samin hafa verið sem valverkefni og rætt um önnur. Annars farið í þau atriði sem nemendur óska eftir að sé sinnt betur og þeim finnst að þurfi frekari vinnslu. Minnt á að nú þarf að fara að skila valverkefnum.	
15. vika (14. – 18. des 2026)	Jólatími og eitthvað skemmtilegt gert.	Skil á valverkefni